

Bruxelles, 27. studenoga 2020.
(OR. en)

13260/20

AUDIO 49
DIGIT 133
SOC 747
DISINFO 41

ISHOD POSTUPAKA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Delegacije
Br. preth. dok.:	12814/20
Predmet:	Zaključci Vijeća o zaštiti slobodnog i pluralističkog medijskog sustava

Za delegacije se u prilogu nalaze Zaključci Vijeća o zaštiti slobodnog i pluralističkog medijskog sustava koje je Vijeće odobrilo pisanim postupkom.

Zaključci će u skladu s odlukom Odbora stalnih predstavnika od 18. studenoga 2020. biti proslijeđeni na objavu u Službenom listu.

Zaključci Vijeća o zaštiti slobodnog i pluralističkog medijskog sustava

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

podsjećajući na referentne dokumente kako su navedeni u Prilogu;

PODSJEĆAJUĆI NA AKTUALNI POLITIČKI KONTEKST U KOJEM:

- osobito u kriznim vremenima iznimno je važan **održiv (A), pluralistički (B) i vjerodostojan (C) medijski sustav**;
- pandemija bolesti COVID-19 povećala je ranjivost medijskog sektora u EU-u, koji je narušen kolapsom svojih glavnih izvora prihoda od oglašavanja, dok se istodobno znatno povećala potražnja za pouzdanim informacijama i sadržajem;
- globalizacija i digitalizacija stvorile su medijsko okružje koje karakteriziraju internetske platforme koje su postale pristupne točke putem kojih globalna publika dobiva prekograničan pristup velikom broju medijskih sadržaja i usluga, koji se natječu za ograničenu pozornost korisnika;

A. ODRŽIVOST

PREPOZNAJE DA:

1. pandemija bolesti COVID-19 pogoršala je neke od glavnih izazova s kojima se medijski sektor već neko vrijeme suočava, uključujući sljedeće:
 - nagli pad prihoda, s kojim su posebno suočeni lokalni, regionalni i tradicionalni mediji, te sve veće izazove za sveukupnu održivost medijskog sektora. Riječ je o sektoru koji se uvelike sastoji od poduzeća koja su izraz kulturne i jezične raznolikosti Europe, ali koja često nemaju ni veličinu ni financijsku težinu za poslovanje na paneuropskim i globalnim tržištima;
 - poslovni modeli utemeljeni na podacima, kojima se koriste internetske platforme (tj. sustavi za preporučivanje sadržaja, personalizacija sadržaja i svi oblici ciljanog oglašavanja) sve su više korak ispred modelâ financiranja medija. Očekuje se da će troškovi za digitalno oglašavanje na platformama u bliskoj budućnosti premašiti troškove za oglašavanje u tradicionalnim medijima;
2. pružatelji medijskih usluga ulažu u proizvodnju sadržaja i podliježu strogim odgovornostima, dok internetske platforme, koje omogućuju pristup sadržaju trećih strana, često monetiziraju taj sadržaj bez obveze ispunjavanja istih obveza. To može dovesti do nepostojanja jednakih uvjeta tržišnog natjecanja, koje nekim sudionicima na tržištu može pružiti konkurentsku prednost;
3. potrebno je podsjetiti na važnost ključnih načela financiranja medijskog sadržaja, koja su temelj cijelog vrijednosnog lanca i kojima se štiti medijski pluralizam. Na primjer, teritorijalna i isključiva dodjela licencijskih prava može često biti ključna za sektor audiovizualnih medija. Razvoj novih inovativnih poslovnih modela također je od velike važnosti;
4. financijski interesi Unije štite se u skladu s općim načelima sadržanima u Ugovorima Unije, osobito s vrijednostima članka 2. UEU-a;

POZIVA DRŽAVE ČLANICE EU-a DA:

5. osiguraju odgovarajući i neovisan okvir za gospodarsku održivost nacionalnih medijskih prostora, uključujući državne potpore, kako bi se podržao oporavak od krize i time dugoročno osigurao pluralistički medijski sustav. Svako državno financiranje ili subvencioniranje trebalo bi se zasnivati na unaprijed utvrđenim, objektivnim i transparentnim kriterijima, neovisnim o bilo kakvom političkom utjecaju;
6. razmotre druge moguće opcije i poticaje na nacionalnoj razini kako bi se olakšala dodatna potpora za oporavak medijskog sektora;

POZIVA EUROPSKU KOMISIJU DA:

7. ublaži negativne učinke pandemije na medijski sektor (posebno na medijski pluralizam) dopunjavanjem nacionalnih državnih potpora i stvaranjem učinkovite sinergije među europskim inicijativama, uključujući VFO, instrument za oporavak „Next Generation Europe” i, prema potrebi, druge relevantne programe EU-a;
8. obavješćuje dionike o relevantnim mogućnostima financiranja sredstvima EU-a za kreativni i medijski sektor putem internetskog portala na razini EU-a;
9. kontinuirano evaluira pravila o državnim potporama i osigurava pravilnu provedbu pravila EU-a primjenjivih na državne potpore u medijskom sektoru;
10. kako bi se olakšala potpora koju pružaju nacionalna tijela, evaluira primjenu pravila o državnim potporama na sektor tiska kako bi se provele odgovarajuće prilagodbe, na primjer u okviru Uredbe o općem skupnom izuzeću. Tim se pravilima ni u kojem slučaju ne bi smjelo dopustiti ili opravdati bilo kakvo izravno ili neizravno uplitanje države u uredničku neovisnost medija;
11. ojača otpornost medijskog sektora, koji je teško pogođen krizom, i potiče njegovu prilagodbu digitalnoj i zelenoj transformaciji te dostupnost raznolikih i neovisnih medijskih sadržaja u poštenom i konkurentnom medijskom okružju u okviru akcijskog plana za medijski i audiovizualni sektor;

12. detaljno razradi odgovornosti internetskih platformi u okviru Akta o digitalnim uslugama. Sve nove posebne obveze za internetske platforme trebale bi biti primjerene i razmjerne te bi trebale u obzir uzimati mogući utjecaj na jednake uvjete i zaštitu medijskog pluralizma. Novi horizontalni pravni akti EU-a trebali bi biti usklađeni sa sektorskim pravnim instrumentima koji su na snazi, kao što su Direktiva o audiovizualnim medijskim uslugama i Direktiva o autorskim pravima;

POZIVA DRŽAVE ČLANICE I KOMISIJU DA U OKVIRIMA SVOJIH POJEDINAČNIH PODRUČJA NADLEŽNOSTI I UZ UVAŽAVANJE NAČELA SUPSIDIJARNOSTI:

13. osiguraju pravni i gospodarski okvir kojim se pružateljima medijskih usluga omogućuje da u dovoljnoj mjeri monetiziraju svoj sadržaj
- podupiranjem i poticanjem razvoja novih, održivih i suradničkih poslovnih modela, posebno za lokalne, regionalne i tradicionalne medijske kuće,
 - prepoznavanjem važnosti oglašavanja za medijski sektor i njegovu ključnu ulogu u osiguravanju slobodnog pristupa korisnikâ informacijama,
 - evaluacijom propisa o oglašavanju i povezanih mjera za zaštitu podataka u digitalnom dobu kako bi se osiguralo da se njima olakšava financiranje medijskog sadržaja,
 - provođenjem istraživanja o ulozi internetskog oglašavanja, upotrebe podataka, suradnje u području podataka i medijskih inovacija,
 - poticanjem platformi na primjereno davanje naknade pružateljima i autorima medijskih sadržaja za sadržaj koji su monetizirale i na osiguravanje poštovanja prava intelektualnog vlasništva,
 - procjenom potrebe i mogućih načina za olakšavanje pristupa mogućnostima financiranja za medijske kuće kako bi se prevladao manjak likvidnosti;

B. PLURALIZAM

UVAŽAVA SLJEDEĆE:

14. Zaštita medijskog pluralizma u prvom je redu u nadležnosti država članica EU-a, dok bi institucije EU-a trebale također poštovati slobodu i pluralizam medija u izvršavanju svojih nadležnosti. Raznolikost nacionalnih medijskih prostora diljem Europe važan je izraz kulturne raznolikosti njezinih država članica te se mora prepoznati kao takav.
15. Sloboda izražavanja, sloboda medija i medijski pluralizam demokratske su vrijednosti Europske unije, kako je utvrđeno u članku 11. Povelje Europske unije o temeljnim pravima. Njihova je zaštita jedan od glavnih ciljeva regulacije medija. Ključni su za dinamičnu demokraciju u kojoj se poštuju ta načela i temeljna prava.
16. Pojam medijskog pluralizma ima mnogo aspekata i obuhvaća sve mjere kojima se osigurava pristup raznim izvorima informacija i sadržaja, a različitim akterima s različitim mišljenjima omogućuju jednake mogućnosti dopiranja do javnosti putem medija.
17. Premošćivanje jaza između onoga što korisnici traže na internetu i sadržaja koji ondje pronalaze od ključne je važnosti za pružatelje medijskih sadržaja. Stoga je duboko razumijevanje upravljanja informacijama, indeksiranja tražilica i povezivanja ključnih riječi jedna od neophodnih vještina pružatelja medijskih sadržaja na internetu.

NAGLAŠAVA DA:

18. Živimo u hibridnom medijskom sustavu (na internetu i izvan njega) u kojem sve vrste medijskih usluga i oblici sadržaja doprinose pluralističkom medijskom prostoru. Informacije, vijesti i aktualna pitanja te kulturni, lokalni, regionalni, obrazovni i zabavni sadržaji prenose i odražavaju vrijednosti našeg društva.
19. Dvojni medijski sustav koji se sastoji od stabilnih, odgovarajuće financiranih javnih medija i privatnih medijskih kuća usmjerenih na budućnost prikladan je oblik doprinosa medijskom pluralizmu. Nadalje, sve veća količina internetskog sadržaja koji generiraju korisnici također doprinosi raznolikosti sadržaja u ekosustavu internetskih medija, ali ga je potrebno razlikovati od uredničkog medijskog sadržaja.
20. U ekonomiji platformi snažni mrežni učinci doprinose novim oblicima tržišne koncentracije i može se primijetiti tendencija monopolizacije, što bi moglo negativno utjecati na medijski pluralizam. Prethodna pitanja ograničenih prijenosnih kapaciteta sada su dopunjena pitanjima transparentnosti, nediskriminacije te lakoće pronalaženja i otkrivanja.

SLAŽE SE DA:

21. Zbog digitalnog razvoja i konvergencije medija medijski prostor sve je složeniji, a alate za osiguravanje medijskog pluralizma potrebno je stalno preispitivati i redefinirati. U aktualnom kontekstu u budućoj medijskoj politici trebalo bi razmotriti sljedeća važna pitanja:

DOSTUPNOST I NEDISKRIMINACIJU

- kako osigurati prisutnost (dostupnost) i jednostavnost uporabe (pristupačnost) različitih sadržaja na internetu,
- nediskriminirajuća pravila za internetske platforme koje imaju ulogu kontrole u smislu pristupa pružateljima medijskih sadržaja i jednakog postupanja prema njima;

TRANSPARENTNOST I AUTONOMIJU KORISNIKA

- propisi o transparentnosti za internetske platforme koji dovode do otkrivanja središnjih kriterija za agregiranje, odabir i predstavljanje medijskih sadržaja i njihova ponderiranja, uključujući informacije o funkcioniranju korištenih algoritama, uz poštovanje poslovnih tajni, zaštitu cjelovitosti usluga i uzimajući u obzir postojeće propise kao što su Uredba P2B i Opća uredba o zaštiti podataka,
- pružanje informacija na jeziku koji je jednostavan, sažet i razumljiv korisnicima kako bi im se omogućilo donošenje utemeljenih odluka,
- ponude personaliziranog sadržaja trebale bi se temeljiti na kriterijima koje je korisnik dobrovoljno dostavio i/ili odabrao kako bi se povećala njegova autonomija;

LAKOĆU PRONALAŽENJA I OTKRIVANJA

- algoritmi koji utječu na rezultate koje korisnici aktivno pretražuju (lakoća pronalaženja) i medijski sadržaji kojima su korisnici pasivno izloženi (lakoća otkrivanja), kao i njihov utjecaj na korisnikovu upotrebu medija,
- mjere kao što su pravila o obveznom prikazivanju usmjerena na pluralizam (poboljšanje lakoće pronalaženja i otkrivanja) za aktere koji omogućuju pristup medijskom sadržaju i organiziraju taj sadržaj, uzimajući u obzir nove tehnologije kao što su glasovni asistenti,
- svi kriteriji za poboljšanje lakoće pronalaženja i otkrivanja medijskih ponuda trebali bi pogodovati pluralizmu i kulturnoj raznolikosti, a ne biti povezani sa samim sadržajem;

KONCENTRACIJU MEDIJSKOG TRŽIŠTA I PRISTUP PODACIMA

- pristupi za procjenu relevantnih tržišta i koncentracije medijskog tržišta u svjetlu konvergencije medija, globalizacije i digitalizacije, uzimajući u obzir važnost dostupnosti podataka o tržišnom udjelu medijskih aktera,
- u skladu s primjenjivim zakonima o zaštiti podataka, pravedan pristup za stvaratelje sadržaja, medijske kuće i regulatore relevantnim podacima koje su prikupili dominantni sudionici na tržištu kako bi im se omogućilo učinkovito obraćanje relevantnoj publici i oglašivačkim skupinama,
- u pogledu prava tržišnog natjecanja, omogućivanje suradnje između pružatelja medijskih usluga – javnih i privatnih – kako bi se stvorili savezi za uspješnu proizvodnju i distribuciju medijskog sadržaja od općeg interesa bez ovisnosti o velikim platformama, uzimajući pritom u obzir mogući utjecaj na medijski pluralizam;

NAPOMINJE DA:

22. Postoji sve veće tematsko preklapanje rada Radne skupine za audiovizualnu politiku s radom drugih radnih skupina, a stoga i potreba za osiguravanjem dostatne razmjene s onima koji se bave pitanjima povezanim s medijima. Nadalje, primjereno je prilagoditi naziv Radne skupine za audiovizualnu politiku kako bi se u njemu odražavale promjene nastale konvergencijom medija;

POZIVA DRŽAVE ČLANICE EU-a DA:

23. nastave evaluirati i razvijati nacionalne mjere za procjenu medijskog pluralizma kako bi se osiguralo da su korisnici izloženi raznolikim sadržajima i da mogu u potpunosti uživati svoju slobodu izražavanja i pravo na informacije;
24. uzmu u obzir nalaze ovih zaključaka Vijeća u predstojećim nacionalnim propisima o medijima i mjerama politike radi odgovarajuće zaštite medijskog pluralizma;

POZIVA EUROPSKU KOMISIJU DA:

25. nastavi razvijati istraživanja kako bi se utvrdili potencijalni rizici za medijski pluralizam i dodatno razjasnio promijenjeni položaj uredničkih medijskih kuća u odnosu na društvene medije, tražilice, platforme za razmjenu videozapisa i druge medijske platforme; potrebno je izričito uzeti u obzir koncepte informacijske znanosti;
26. uzme u obzir nadležnost država članica za donošenje mjera za postizanje društvenih, kulturnih i demokratskih ciljeva, na temelju njihove jezične raznolikosti, nacionalnih i regionalnih posebnosti i interesa za održavanje javnog pristupa raznolikim informacijama i sadržajima;
27. potiče cjelovitu perspektivu politike, uzimajući u obzir pravne, političke i gospodarske varijable koje su relevantne za zaštitu medijskog pluralizma i slobode medija te da bude posebno svjesna mogućih učinaka regulatornih inicijativa koje se tradicionalno ne smatraju medijskom regulativom, ali imaju velik utjecaj na medijski pluralizam; razvije takvu vrstu holističkog pristupa počevši s najavljenim akcijskim planom za europsku demokraciju, akcijskim planom za medijski i audiovizualni sektor i paketom Akta o digitalnim uslugama;
28. ojača horizontalnu usklađenost regulatornog okvira izričitim i strukturnim uzimanjem u obzir medijskog pluralizma u zakonodavnom postupku tijekom procjene učinka regulatornih inicijativa;
29. uspostavi „europski medijski forum” kako bi na godišnjoj osnovi svi relevantni dionici raspravljali o aktualnim pitanjima medijske politike;

C. VJERODOSTOJNOST

UVAŽAVA SLJEDEĆE:

30. Dezinformacije su prijetnja demokratskim procesima, javnom zdravlju i društvima te mogu poticati govor mržnje i nasilje na internetu i izvan njega, uz istodobno narušavanje povjerenja u demokratske državne strukture i procese koji su ključni za jamčenje slobode tiska i medija.
31. Očuvanje vjerodostojnog medijskog sustava ključno je, kao što se jasno pokazalo tijekom krize uzrokovane bolešću COVID-19, kako bi se osiguralo da svi građani i građanke mogu sudjelovati u demokratskoj raspravi putem informiranog donošenja odluka, bez neprimjerenog političkog utjecaja, pritiska politika trećih strana, manipulativnog uplitanja i učinaka dezinformacija.
32. Pružatelji uredničkih medijskih usluga natječu se za pozornost korisnika na platformama s drugim proizvođačima sadržaja koji često ne poštuju iste uredničke standarde. Senzacionalistički i provokativni sadržaji često se upotrebljavaju radi maksimalnog povećanja stope interakcije i prihoda od oglašavanja.

NAGLAŠAVA DA:

33. Zaštita medijskog pluralizma znači i osiguravanje slobode korisnicima za sudjelovanje u medijskim sadržajima na internetu i interakciju s njima bez straha ili rizika od uznemiravanja, i to zaštitom temeljnih vrijednosti slobodnog medijskog sustava, uključujući zaštitu slobode izražavanja, zaštitu od nasilja i mržnje, zaštitu ljudskog dostojanstva, zaštitu maloljetnika i zaštitu potrošača.
34. Sve se više širi sadržaj koji potječe iz europskih ili neeuropskih zemalja, a sve je više riječ o sadržaju kojim se krše temeljne vrijednosti europskih i nacionalnih medijskih sustava.
35. Određen broj internetskih platformi, izvorno neeuropskih, sve više utječe na pristup korisnikâ diljem EU-a medijskom sadržaju.

SLAŽE SE DA:

36. Učinkovito izvršavanje zakonodavstva teško je jer su postojeći postupci prekograničnog izvršavanja zakonodavstva često složeni, dugotrajni, neučinkoviti i javnosti ne pružaju djelotvornu zaštitu. Nacionalna regulatorna tijela stoga bi trebala nastojati pronaći učinkovitija zajednička pravila i izvršne postupke za sadržaj koji je dostupan na internetu i distribuiran se preko nacionalnih granica.
37. Velike platforme koje imaju ulogu kontroliranja pristupa često imaju „sekundarnu” kontrolu nad sadržajem koji je već u skladu s uredničkim standardima i primjenjivim pravnim odredbama.
38. Razlučivanje različitih manifestacija lažnog i obmanjujućeg sadržaja i utvrđivanje tipičnih metoda širenja dezinformacija (npr. koordiniranim neautentičnim ponašanjem) ključno je za pronalazak primjerenih i individualnih odgovora.
39. S obzirom na važnost slobode govora države i upravna regulatorna tijela te privatni pružatelji platformi trebali bi se suzdržati od definiranja same kvalitete ili pouzdanosti sadržaja. To ne bi trebalo spriječiti platforme da promiču javne komunikacije i objave u slučaju krize ili izvanrednih situacija;

POZIVA DRŽAVE ČLANICE EU-a DA:

40. promiču medijsku pismenost kako je navedeno u Zaključcima Vijeća o medijskoj pismenosti u svijetu koji se neprestano mijenja te da osobito podupiru nacionalne mjere za medijsku pismenost kojima se suzbija dezinformiranje, jača otpornost publike i cilja na građane i građanke svih dobnih skupina;
41. potiču svoja nacionalna regulatorna tijela da surađuju s drugim nacionalnim regulatornim tijelima, posebno unutar Europske skupine regulatora za audiovizualne medijske usluge (ERGA), te da evaluiraju nacionalna pravila o pravnoj i administrativnoj suradnji te prikladnost nadležnosti neovisnih nacionalnih tijela za medije za savladavanje digitalnih izazova i provedbu postojećih propisa;

POZIVA EUROPSKU KOMISIJU DA:

42. poduzme odgovarajuće mjere na temelju prethodnih ocjena provedbe Kodeksa dobre prakse u suzbijanju dezinformacija i u skladu s općim načelom slobode govora kako bi se utvrdili postojeći nedostaci i spriječila šteta za javnost suzbijanjem manipulativnih oblika širenja dezinformacija, među ostalim u okviru najavljenog akcijskog plana za europsku demokraciju;
43. ojača europske propise o medijima u pogledu novih digitalnih izazova s naglaskom na prekograničnoj distribuciji sadržaja optimizacijom postupaka i funkcioniranja načela zemlje podrijetla kako bi se osiguralo da se prekograničnom provedbom propisa o medijima mogu učinkovito zaštititi korisnici medija, potrošači i maloljetnici;
44. ojača učinkovitu provedivost postojećih pravila u prekograničnim predmetima, podupire memorandum o razumijevanju o pojednostavnjenim postupovnim pravilima za prekogranično izvršavanje zakonodavstva koji su pripremila nacionalna regulatorna tijela u okviru ERGA-e te ojača potporu za upravljanje, provedbu i izvršenje tog sporazuma o suradnji;

**POZIVA DRŽAVE ČLANICE I KOMISIJU DA U OKVIRIMA SVOJIH POJEDINAČNIH
PODRUČJA NADLEŽNOSTI I UZ UVAŽAVANJE NAČELA SUPSIDIJARNOSTI:**

45. promiču razvoj strukturnih i postupovnih pokazatelja vjerodostojnosti vijesti i medijskih kuća te na taj način promiču usklađenost s profesionalnim normama i etikom;
46. surađuju s organizacijama civilnog društva, istraživačima, profesionalnim novinarima i drugim relevantnim stručnjacima kako bi razvili alate za utvrđivanje dezinformacija (tj. tehničkim postupcima provjere činjenica) da bi se građane upozorilo na bilo kakve sumnje u vjerodostojnost određenih informacija;
47. podupiru razvoj Europskog opservatorija za digitalne medije (EDMO) u radu na detektiranju i razotkrivanju kampanja dezinformiranja na različitim društvenim mrežama i digitalnim medijima, kako je utvrđeno u Akcijskom planu EU-a za borbu protiv dezinformiranja.

Referentni dokumenti

Europsko Vijeće

- *Zaključci usvojeni na posebnom sastanku 1. i 2. listopada 2020. (EUCO 13/20)*

Vijeće Europske unije

- Zaključci Vijeća i predstavnika Vlada država članica koji su se sastali unutar Vijeća o slobodi medija i pluralizmu u digitalnom okruženju (SL C 32, 4.2.2014., str. 6.)
- Smjernice EU-a o ljudskim pravima koje se odnose na slobodu izražavanja na internetu i izvan njega i koje je Vijeće za vanjske poslove donijelo 12. svibnja 2014.
- Zaključci Vijeća o jačanju europskih sadržaja u digitalnom gospodarstvu (SL C 457, 19.12.2018., str. 2.)
- Zaključci Vijeća o medijskoj pismenosti u svijetu koji se neprestano mijenja (SL C 193, 9.6.2020., str. 23.)

Europska komisija

- *Media pluralism in the Member States of the European Union* („Medijski pluralizam u državama članicama Europske unije”), SEC(2007) 32
- *Guidelines for EU support to media freedom and media integrity in enlargement countries, 2014-2020* („Smjernice za potporu EU-a slobodi medija i integritetu medija u zemljama proširenja, 2014. – 2020.”), GU za proširenje, 2014.
- *Assessment of the Code of Practice on Disinformation - Achievements and areas for further improvement* („Procjena Kodeksa dobre prakse u suzbijanju dezinformacija – postignuća i područja za daljnja poboljšanja”), (SWD(2020) 180 final)
- .

- Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija: Izvješće o vladavini prava za 2020. Stanje vladavine prava u Europskoj uniji, [...]COM(2020) 580 final

Europska komisija / Visoki predstavnik Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku

- Zajednička komunikacija Europskom parlamentu, Europskom vijeću, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija: Borba protiv dezinformacija o bolesti COVID-19 – Prepoznavanje činjenica, JOIN(2020) 8 final

Vijeće Europe

- *Recommendation CM/Rec(2018)1[1] of the Committee of Ministers to member States on media pluralism and transparency of media ownership* („Preporuka CM/Rec(2018)1[1] Odbora ministara državama članicama o medijskom pluralizmu i transparentnosti vlasništva nad medijima”)
- *Recommendation CM/Rec(2018)2 of the Committee of Ministers to member States on the roles and responsibilities of internet intermediaries* („Preporuka CM/Rec(2018)2 Odbora ministara državama članicama o ulogama i odgovornostima internetskih posrednika”)
- *Declaration by the Committee of Ministers on the financial sustainability of quality journalism in the digital age* („Izjava Odbora ministara o financijskoj održivosti kvalitetnog novinarstva u digitalnom dobu”), *Decl(13/02/2019)2*
- *Recommendation CM/Rec(2020)1 of the Committee of Ministers to member States on the human rights impacts of algorithmic systems* („Preporuka CM/Rec(2020)1 Odbora ministara državama članicama o utjecaju algoritamskih sustava na ljudska prava.”)

Centar za medijski pluralizam i slobodu medija

- *European Union competencies in respect of media pluralism and media freedom* („Nadležnosti Europske unije u pogledu medijskog pluralizma i slobode medija”), Centar za medijski pluralizam i slobodu medija, 2013.
- Parcu, P. L., *New digital threats to media pluralism in the information age* („Nove digitalne prijetnje medijskom pluralizmu u informacijskom dobu”), RSCAS 2019/19, Europski sveučilišni institut
- Stasi, M. L., *Ensuring Pluralism in Social Media Markets: Some Suggestions* („Osiguravanje pluralizma u tržištima društvenih medija: nekoliko prijedloga”), RSCAS 2020/05; Europski sveučilišni institut
- Brogi, E., Carlini, R., Nenadic, I., Parcu, P. L., de Azevedo Cunha, M. V., *Monitoring Media Pluralism in the Digital Era. Application of the Media Pluralism Monitor in the European Union, Albania and Turkey in the years 2018-2019* („Praćenje digitalnog pluralizma u digitalno doba: primjena alata za praćenje medijskog pluralizma u Europskoj uniji, Albaniji i Turskoj u razdoblju 2018. – 2019.”), RSCAS, Europski sveučilišni institut, 2020.

Ostale studije

- *Independent Study on Indicators for Media Pluralism in the Member States – Towards a Risk-Based Approach* („Neovisno istraživanje o pokazateljima medijskog pluralizma u državama članicama – ususret pristupu utemeljenom na riziku”), K. U. Leuven – ICRI, Jönköping International Business School – MMTC, Central European University – CMCS, Ernst & Young Consultancy Belgium, 2009.
- *A free and pluralistic media to sustain European democracy* („Slobodni i pluralistički mediji za održavanje europske demokracije”), Skupina na visokoj razini za slobodu i pluralizam medija, 2013.
- *Internal Media Plurality in Audiovisual Media Services in the EU: Rules & Practices* („Unutarnji medijski pluralizam u audiovizualnim medijskim uslugama u EU-u: pravila i prakse”), (izvješće Europske skupine regulatora za audiovizualne medijske usluge), 2018.

- *ERGA Report on disinformation: Assessment of the implementation of the Code of Practice* („Izvešće Europske skupine regulatora za audiovizualne medijske usluge o dezinformacijama: procjena provedbe Kodeksa prakse”), 2020.
-